

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Rabmunka.

(R. J.) Hasznos ujtásnak nevezi Zemplén-vármegye közönsége az igazságügyi miniszternek azt a rendelkezését, hogy szőlőmivelő munkára fogta a rabokat. Rövid idő alatt több mint száz floxerás szőlőterületet rekonstruáltak. Elvégezték jól és olcsón. Köszönetet mond érte a vármegye nemcsak az igazságügyi kormányának, a ki a rabokat rendelkezésére bocsátotta, de a földmivelésügyi miniszternek is, a ki az eszmét fölkarolta és az ajánlatot közvetítette, mivel ezáltal, úgy véli, hogy *azok az ipari foglalkozástól elvonatnak, s a már szomorú hírnévre vergődött fegyveripar korlátozva lesz, amely az ország iparának, a tisztességes iparosok existenciájának rovására olyan nagy arányokban üzetik.*

Ha ezeket a zempléni rabokat a szőlők művelése körül csak azért alkalmazták volna, hogy azon az elemi véstől sujtott vidéken segítségére legyenek a kisgazdának és a rabok munkájával új erőhöz juttassák az elszegényedett népet, már akkor is tiszteletreméltó volt a szándék és jogot szereztek arra, hogy az egész ország közvéleménye halás elismeréssel ismerje a vállalkozást. Ha azonban a rabok agrikulturnális felhasználása nem volt ötletszerű, s ha nem egyedül az alkalmi ok szülte volna a következményt, hanem egy öntudatos, célirányos rendszer jelentkeznék ebben az új tünetben, úgy az vállalkozás, a melyet Magyarország igazságügy-minisztere inaugurál, több, mint „hasznos ujtás“, nagyobb jelentőségű, mint egy lokális expediens, mert fordulópontot jelent az ország büntető politikájában

Az asszony.

A vonat keresztülrobogott a hegyeken. Három ur ült egy elsőosztályú kupéban. Az egyik középkorú férfi volt. Megbarnult arcán számos forradás látszott, szőke bajsza gondosan fel volt kunkorítva. Ruganyos és fiatalosan feszes mozdulataival polgári ruhába öltözött tiszthez hasonlított. Szemközti szomszédja lustán a sarokba huzódott. Sötét szemei, melyek hosszú pillái alatt csak félig voltak nyitva, álmosan tekintettek a vidékre, mintha valamit várni látszóltak volna. Feltűnően halvány arcza mélabus hangulatot árukt el, ajkai olykor fájdalmasan mosolyogtak. A harmadik férfi a másik ablak mellett ült. Ugy látszik, hogy nem tartozott a két előbbi társaságához. Már külsejénél fogva se illett hozzájuk. Mig amazok elegáns és gondos öltözködésük, tartásuk, mozdulataik és társalgásuk által a hanyagon előkelő férfiak benyomását tették, addig ez szőgletességével, tulságos elhízottságával és nehézkes modorával közönséges nyárs-polgárnak látszott, ki egy jó ebédet többre becsül a legfinomabb modornál.

A vonat most egy pompás fenyőerdőbe fordult be. Egy tisztáson egy erdőszlak zöld folyondárral befuttatott homlokzata integetett barátságosan a nézőre.

— Gyönyörű látvány! — szolt a halvány férfi.

— Szép vadászterület kétségkívül, szolt flegmatikusan a szőke.

— E hely mintha csak teremtvé volna a szerelemnek, — szolt lelkesen a halvány, a fenyők közt eltűnő házikóra visszatekintve. — Igy az erdő sűrű-

Azzal tisztában van már minden büntető-jogász, hogy a rabokat valamivel foglalkoztatni kell. A tétlenség megöli a lelket. A mint viszatér a magára hagyatott, munkától megfosztott rab az életbe: annak nincs már lelke alkotni, nincs szíve érezni, nincs akarata megjavulni. A természet nagy törvénye az, hogy az a szerv, a melyet nem használunk, visszafelődik. A tétlenség alatt elapad a rab munkabírása. Here marad az emberi társadalomban.

Egész Európa judikaturájában ezért utat tört magának az az elv, hogy minden rabot foglalkoztatni is lehetőleg azzal kell foglalkoztatni, a mihez ért. Így jött létre a *rab-ipar*: ugyanis kosarat fonnak, szerszámot faragnak, szőnek, varrnak, alkotnak minden mesterségben, a melylyel így még jobban gyengítik az ország iparának fellendülését.

Hegedüs Sándor egyik közelebbi leiratában kimondta azt, hogy minden intézkedésének csupán annak várható hasznos kihatása irányadó. Ezen az ígért új utban csináljon rendet a fegyházak oktalan iparüzése körül, mivel a fegyintézetek számos kézműiparra kiterjedő rendszeres iparvállalkozásokat rendeztek be és egyképpen konkurálnak nemcsak a helyi, de távolfekvő piacok iparával is, mintha ezeknek az állami intézeteknek legfőbb rendeltetésük az iparüzés volna.

Hogy a sok közül csak egyet is említsek, a székelykereszturi iparosok nagyrésze elől elveszi a kenyeret a nagyenyedi országos fegyintézet. Azt jelentik továbbá erről az állami intézetről, hogy uniformisos hivatalnokait rendes vigénczi köruttra küldi és lábbeli-szállításra jó-

jében elrejtve, távol a világtól, kedves nővel az oldalán, igazán boldogság az ember élete. Még a legkonokabb gonosz is megjavulna itten. Csupa érzéssé válik itt minden a természet andalító csendjében...

— Ugyan kérlek, hagyj fel vele! Mi már leszámoltunk a szerelemmel. Ehhez öregek vagyunk már mi, kedvesem. Hiányzik már a szellem rugékonysága és a képzelet lendülete. Pedig ezen fordul meg a dolog. Hiszen minden csak képzelődés az első szerelemtől az utolsóig, mely utóbbi tulajdonképp „első“, csak hogy más alakban.

— Erről a dolgról veled nem lehet beszélni. Mond csak, vajjon voltál-e valaha igazán szerelmes? Nem ugy, mint a minőre az imént céloztál. Oly szerelmet értek, mely igazán az volt.

— Persze, hogy voltam! Igazán borzasztó volt! Azt hittem, hogy megreped a szívem, a midőn tőle elváltam. Ugy siránkoztam, mint egy gyermek. De tulajdonképpen nem szegénylenem akkori lágyságomat.

— Ugyan beszéld el, hogy is volt hát?

— Ez hamar el lesz mondva. Öt évvel ezelőtt egy félreeső magyar fészekben volt az állomásom. Szolgálatlalt, sétalovaglással, szomszédos birtokokra való látogatással töltöttük el az időt. Egyenesen Budapestről, tél idején pottyantam e helyre. Valóban borzasztó élet volt. Csak éppen hogy öngyilkosságra nem vetemedtünk. Nem birtam volna ki ez állapotot, ha a jó sors véletlenül egy asszonyt nem dobott volna az utamba. De minő asszony volt!... Kár, hogy te nem voltál ott helyettem. Halhatatlan verseket firkáltál volna, mert olyan szép volt... Soha, se előtte, se utána nem láttam hozzá hasonlót.

formán kierőszakolja a megrendeléseket hatóságok és közintézetek részéről.

A foglalkozás erkölcsi szempontból megtermé gyümölcsseit. A napimunka fölébreszti a rabok lelkében a szunnyadó energiát, új életkedvet fakaszt, új reményt ébreszt a letört emberekben és serkenti szorgalomra, buzgóságra, ügyességre és tökéletességre, a munka érényeire.

Hogy mennyivel inkább kell, hogy érvényesüljenek ezek az erkölcsi eredmények a földművelés körüli munka mellett, azt ebben az országban alig kell magyarázni. Hiszen nagy száma a börtönök lakóinak éppen a földműves emberekből kerül ki, a kiket hiába fogunk az ipari foglalkozásra, ha nem értenek hozzá, és hiába szoktatnók őket olyan munkára, a melyhez sem kedvük, sem gyakorlatuk; a melyhez nem fűzi ötlet sem a múlt emléke, sem a jövő reménye. Ezeket az embereket ki kell hozni a börtönök czelláiból és elvezetni újból az eke szarvához, az ásóhoz, a kapához, hogy a munka verejtékével jogot szerezzen a pihenésre, hogy visszatérjen lelkébe a régi foglalkozás alatt az önbizalom s a munka szeretete, fölébredjen a vágy: alkotni és gyarapodni, és a szabad ég alatt a természet ölében lepje meg szívét újból az emberi jobb érzés: ismerje meg az Istent.

Azt mondják, kérem, hogy ez nem büntetés. Attól félnek, hogy a mezei munka nem fogja elrettenteni a bűnöst a bűn elkövetésétől, mert inkább prémiumot lát benne, mint megtorlást. Hát a nedves czellák, a börtönök sötét, dohos odvai, a *tortura*, a komiszkenyér, a koplalás, a sanyargatás visszatartották az embereket a bűntől? Kevesebb a bűneset azon álla-

Alakja igazi szobrászi mestermű, arcza... le sem lehet írni, és szemei... barátom, a szívem generalmarsot dobolt, ha belétekintetem. Nyolcz nap mulva fülig szerelmes voltam belé. Egész odáig voltam miatta. Olyan félnék és szegénylős módon, mint egy szerelmes iskolás gyerek, dadogtam el neki szerelmi vallomásomat.

A bájos tündér rövid, szomorú házasság után özvegyen maradt, és nem akart többé férjhez menni. És boldogságom közepette el kellett mennem. Áthelyeztek. Darabig irtunk egymásnak, később leveim e megjegyzéssel jöttek vissza: „Czimzett ismeretlen helyre elutazott.“ E szép bef. jezéssel véget ért az idill, mely máig is legkedvesebb emléke életemnek. Soha többé nem tudtam úgy szeretni, mint ahogy e nőt szerettem. Igazi, mély szerelem volt ez.

A szőke férfi arcza kigyuladt, a midőn beszédét befejezte. Szünet állott be. Majd ismét ő vette föl a szót:

— Most már te is beszélj, barátom!

— Az én élményem nem igen fog téged érdekelni, de ha kívánod, elmondom. Olaszországból utaztam visszafelé. Moriban idősebb ur szállott kupémbe egy fiatal hölgy társaságában. Valószínűleg Arkóból vagy Rivából jöttek a mellékvonalon. Az ur kényelemben helyezte magát, a fiatal hölgy az ablakhoz állt és a messzeségbe bámult. Csak oldalról láthattam. Tökéletes vonalak, szomorú, sötét szemek, picziny száj fájdalmas vonással, hullámos haj és remek picziny kezecskék, melyek az ablakperemhez fogózkodtak. Végre felém fordult. Tekintetünk találkozott. Sokáig néztünk egymásra. Tekintete csendes gyászt,

mokban, a hol a barbár megtorlás uralkodik, mint azokban, hol a humanizmust szolgálja a büntető rendszer? Ha a bűnök *okait* meg nem szüntetjük, vajjon egyedül a büntetés biztosítja-e a célt, hogy kisebbsük a bűnesetek számát, hogy megóvjuk a társadalmat?

Az egyik iskola azt állítja, hogy én büntetek mindenáron, nem azért, hogy javítsak, nem azért, hogy elrettentsek; tekintet nélkül minden célra, minden más érdekre, büntetek csak tisztán azért, hogy megtoroljam a bűnt, hogy megerősítsem a jogot, hogy szankciónáljam azzal szemben, a ki megsértette.

A másik iskola pedig így szól: bűnös csak az, a ki szabad akarattal, szabadon választja a jó és a rossz közül a rosszat. Ámde választhat-e az ember mindenkor szabadon? Nincs-e determinálva fizikailag, élettanilag, nincs-e megbénítva elhatározásában, akaratában vérenek, idegrendszerének kényszere alatt? Nincs-e determináló ereje az adott helyzetnek, adott viszonyoknak, adott körülményeknek. Nem köti-e az embert a társadalmi áramlat, a közfelfogás, a fizikai kényszer mellett a társadalmi kényszer is? Hol kezdődik a bűn és az erény határa? Hol kezdődik a büntető jogi felelősség?

Ezt a föladatot, a gyakorlat nagy érdekeinek megóvását csak akkor vagyunk képesek sikeresen betölteni, ha büntetőrendszerünkben lehetőleg helyet adunk a bűnösök megjavulásának. Ha *megakadályozzuk a visszaesést*. Mert a bűnügyi statisztika kétségtelenül rámutat arra, hogy a visszaeső bűnösök támadják meg új és új alkalommal legvakmerőbben a társadalmat. A büntetés eszközének biztosítania kell a bűnös erkölcsi javulását és meg kell előznie a visszaesést.

Be kell hozni a földmívelést a rabok foglalkoztatására. Ki kell terjeszteni azt a rendszert az egész országra, hogy az a rabmunka hasznára váljék ne csak az agrikulturának, de az ország közérkölcének, a társadalom bekéjének egyaránt, *s fellendítésül az amugy is rossz ipari viszonyoknak*.

viszafojtott fájdalmat árult el. Az ablakhoz támasztotta angyalszelid fejét, melyet e napsugár gloriáfénnyel vett körül. Szent volt ez a nő és látása imádságra ösztönözte az embert.

Azt hittem, hogy az éltes ur atyja a hölgynek, de beszédjükből kitűnt, hogy házastársak voltak. Én most már mindent megértettem. Mély részvétet éreztem a földi angyal sorsa iránt, ki boldogtalan házasságra volt kárhoztatva. Szerettem volna neki oda kiáltani:

— Ó jöjj ide, jöjj karjaimba és boldogok leszünk mindketten!

A vonat megállott Trientben. Az ur és hölgy kiszállt. Még egyszer felém fordította arcát. Szemei még egyszer felragyogtak és aztán fájdalmas mosollyal eltűnt a sokadalom között.

— Nos? — kérde a szőke férfi.

— Bevégeztem. Nem láttam többé soha.

— No ez a történet hasonlít hozzád. Esztelen ábrándozás!

Most a harmadik is belevegyült a társalgásba.

— Bocsánat, uraim. Nem értettem meg ugyan mindent, de úgy hiszem, hogy mindegyik ur a saját szerelmét tartja az igazinak. Talán érdekelni fogja önöket, ha az enyémet elmondom.

A halvány bólintott.

— Látják, én kereskedő vagyok és fiatalkoromban nem volt időm ilyen dolgokkal bibelődni. A midőn megvagyonosodtam, így szóltam magamhoz: Most már nézz asszony után. Szépnek, jónak és háziasnak kell lennie, a mellett egészséges, higgadt, és okos legyen, kiben minden körülmények között bizni lehet. És találtam egy ilyent. Már tul volt a korai fiataliságon, érett volt és megvolt áldva az általam kívánt összes erényekkel. Szorgalmas, takarékos, szerény, szelid és engedékeny lélek volt ő, nem volt benne semmi földöntuli, vagy szentektől kölcsönvett tulajdonság, egyszerű, kedves asszonyka volt, ki engem tisztelt és szeretett és büszkén vallotta magát

Neveljük a népet.

Boldog az, akinek egész életén át világitó fáklyául szolgálhatnak a tudományok és ismeretek. Nagy városok falain belül palotákat emelnek a tudománynak s a különböző nyilvános előadások, felolvasások, gyűlések, nézetváltó összejövetelek mind arra szolgálnak, hogy az emberi ész ujtásait, a naponkint felszínre vetődő eszméket, mint a csatornák levezések a társadalom minden rétegébe. Az ezerszámra megjelenő lapok, könyvek kivétel nélkül az ész világosságát terjesztik; az ismeretek gyarapítására szolgálnak a könyvtárak, a nyilvános olvasó termek is. Boldog az, mondom akinek módjában áll ezeket az eszközöket igénybe venni, hogy kifejlessze a lelkében szunnyadó nemesebb érzéseket. Ellentétben a nagy városok lakóival a falusi nép jofórában meg van a művelődés minden eszközétől fosztva.

Falun nincsenek kongresszusok, felolvasások, szakelőadások — falun a népiskolai alapvető oktatáson kívül csupán a templom az, a hol a népet oktatják. Csak hogy a templom csupán a lelkiekben — a vallásosságban neveli az embert — a praktikus élet naponkint felszínre kerülő új tanaival a falusi nép alig van hely, ahol megismerkedhetik. Nincsenek klubjai, ahol a kölcsönös nézetváltást kultiválhatná, eszmecsere útján tisztithatná nézeteit. A korcsma a falusi nép találkozó helye. A búfelejtő ital köré összegyűlnek a falu gazdái. Itt ugyan váltanak nézetet, csak hogy a pálinka és bor mellett kipattanó gondolatokban nincs köszönet. A pálinka megfosztja a gondolkozást szabadságától, szenvedélyeket ébreszt, amelyek a bűnnek melegágyai.

A korcsma tehát sohase fogja népünket jóra, nemesre tautani.

A korcsmánál többet ér a hagyományos kovácsműhely is, ahova nap-nap mellett bevetődik egy-két gazda s elbeszélget a világ sorsáról.

Méltán sóhajtozhatnak tehát jobbaink, ha népünk elmaradottságát látják. Ennek köszönhetjük talán az utolsó esztendő nagyszabású akcióit, melyeknek végcélja a nép nevelése, népünknek az ismeretekben való gazdagítása. Szinte lázasan alkották meg a modern népiskolákat, tanfolyamokat rendeznek, melyek előadják a föld mívelőinek a praktikus gazdálkodás legújabb vívmányait. Vándortanítók járják be az országot. Irnak a nép részére olcsó és jó könyveket, ujságokat. És az eredmény nem is késik. A nép, az Isten adta nép, mintha megmozdult volna. Kezd a korról lépést tartani. Gondolkozik, elsajátítja

feleségemnek. Hogy jól választottam, azt eléggé bizonyítja, hogy bár még csak öt év óta élünk egymással, a jó teremő máris háromszor áldotta meg frigyünket kedves gyermek áldással. Tudom, mindennapi dolog az egész, nincs benne semmi regényesség, de én azt hiszem, hogy a boldog szerelem nem a regényes hajlamokból fakad. Igazam van-e?

— Ez mindig a nőtől függ, kivel a sors összehoz — válaszolt a halvány.

— Vagy pedig attól, hogy minő igényeket támasztunk iránta — mondta a nyárspolgár.

— Vagy még inkább attól, a mit képzelünk, — egészíté ki a szőke. — Kellemes önámítás az egész.

— Nem éppen — szolt a nyárspolgár. — A hölgy, a kiről ön beszélt, megtestesült szenvedély volt, az öné pedig egy szenvedő angyal, az enyém csak egy közönséges derék jó asszony. Ha mindegyikünk a másikéval találkozott volna, aligha fejlődött volna szerelem belőle.

E szavak után a nyárspolgár felkelt, mert a vonat az állomásra érkezett. Elkészönt az uraktól és egy gyönyörű asszonyhoz sietett, kivel összeölelkezett.

— Hisz ez ő! — kiáltott a két ur a legnagyobb meglepetéssel.

A vonat megindult és tovarobogott. A kupében két meghatottságtól remegő uriember ült. A hosszú hallgatást végre a szőke férfi szakította félbe:

— Tehát ő volt?

A halvány busan bólintott.

— Igen, ő!

— Ugy-e mondtam? — szolt a szőke keserű mosollyal. — Az egész nem egyéb önámításnál. Egy és ugyanazon nő és mégis három különböző ember szemében egészen más! Minden csak képzelődés!

A halvány férfi bánatosan nézett maga elé és hallgatott.

a javítást célzó vívmányokat. Életjelt ad magáról minden nemesebb mozgalomban. A gazdálkodás kezd okszerűbb lenni, az izlés nemesül, az érzés s a hajlandóság a jóra erősbül. Persze attól az ideális magaslattól, melyet a népérdekeit szívükön viselő ki-tűztek maguk elé, még messze vagyunk.

Hosszu útát kell még befutnia a népnevelés ügyének a mi szép hazánkban s ezen a hosszú úton nagy munka vár mindenkire, aki elmondhatja magáról, hogy valami köze van a néphez.

Azok, kik Magyarországon a szövetkezeti életet megteremtették s a szövetkezeti mozgalmak mostani vezetői, tudják mindezt jól, azért napról-napra erősebben domborítják ki azt a feladatot, mely a szövetkezetekre vár a jövő e nagy munkájában.

Egy indítvány ragadta meg legutóbb figyelmünket, mely éppen a mi állításainknak szolgál fényes tanubizonyosságául. Az indítványnak idevonatkozó része így hangzik:

„A tapasztalat szerint az egyes vidéki szövetkezetek közgyűléseinek napirendje csak az alapszabályszerű tárgyak elintézésére szorítkozik.

Miután véleményem szerint ép a közgyűlések alkalmával lenne legcélszerűbb és eredményesebb oly kérdéseket tárgyalni, melyek a szövetkezet erkölcsi és gazdasági hivatásából folynak, indítványozom, hogy a kongresszus az O. K. Hitelszövetkezetet keresse meg, miszerint hasson oda, hogy az egyes szövetkezetek a mondott alkalommal egyes közérdekű kérdéseket is tárgyalásra kitűzzenek, azok ismertetésére hozzáértő szövetkezeti tagokat felkérjenek.

Németországban ez eljárás több helyen divik; a tárgyalandó kérdések közül a következők felemlítésére szorítkozom:

1. a parasztyermekek neveléséről; 2. az időbeosztás hasznáról; 3. az iszákosság káros voltáról; 4. készpénz és hitel mellett való vásárlásról; 5. a helyes trágyakezelésről; 6. a gyümölcsfák kezeléséről stb.“

Őszinte örömmel olvastuk e sorokat. Valóban a mi lelkünk előtt is ugyanez a kép áll a szövetkezetek jövő hivatásáról. A szövetkezeteknek gazdasági téren való nagy haszna mellett — legyenek a szövetkezetek terjesztői a praktikus ismereteknek. Legyenek az iskola védszárnyai alul kikerült ifjunak, a meglett férfinak, az aggnak egyaránt oktatói, felvilágosítói.

Magában véve az, hogy a szövetkezet működése együvé gyűjti a társadalom minden rétegét: műveltet és kevésbé tanultat, urat és parasztot, munkást, munkaadót, ugysis eléggé befolyik a nép nevelésére. Ennek a hivatásnak helyes irányt szabni, ezt az üdvös munkát tökéle esíteni van hivatva ez az indítvány. Egy életbe vágó fontos kérdés, melynek megvitatásához hozzá szólhat a maga természetes józan eszével a földnek egyszerű népe is, bizonyára csak nyerni fog fontosságában s a vita folyamán leszűrődő eszméket és tanításokat közvetlenül magába fogadhatja minden résztvevő elméje. A közvetlenség ereje lesz a gyakorlati megvalósulás leg-hathatósabb biztosítéka.

Az indítvány sorsa felől nincs egy csepp kételyünk se. A szövetkezetek erkölcsi hivatásának alapja nyugszik benne. Testet kell tehát annak öltetnie már csak azért is, mert az indítvány gyakorlati kivitele semmi nehézségbe nem ütközik. A megvalósítás után mutatkozó eredmény fogja leginkább megmutatni a szövetkezeti mozgalmak ellenségeinek, hogy a szövetkezetek minden célja nemes, eszközei pedig, melylyel a célokat megvalósítani törekszik, tiszták és természetesek. A magyar népek boldogulása függ attól, hogy az ismeretek terén lépést tartson a korról s megfeleljen a napi élet minden követelményének, saját érdekében jól teszi tehát, ha siet csoportosulni a szövetkezeti eszmék köré, ahol mindezt alkalma lesz elérni.

—n.

Ujdonságok.

Dr. Lukácsffy István, mint jeleztük, irodáját a Florián-féle Kossuth-utcai ház emeleti részén f. hó 1-én megnyitotta. *Lukácsffy* ügyvédben a pörös felek képzett ügyvédet nyertek, mivel meglehetősen széles, nehéz praxisában alkalma volt nagy ismeretet meríteni, s a közönség támogatását — a mint őt ismerjük — bizonyára önzetlen, nemes kitartással fogja meghálálni.

Halálozás. Folyó hó 3-án hunyt el *Vass Ilona* 3-ad éves tanítónőképezdei növendék, életének 20-ik évében. A korán elhunyt fiatal leány haláláról a

család a következő jelentést bocsátotta ki: Alólírottak megtört szívval tudatják, hogy a szeretett és felejthetetlen leány és testvér Vass Ilona 3. éves tanítónőképzési növendék életének 20-ik évében, békével viselt kínos fájdalmak után, agyhártya gyulladással f. év augusztus 3-án este 5 $\frac{1}{2}$ órakor Istenben elhunyt. Élete a munka napjai valának. Küzdött, hogy szülőinek igaz öröme s a serdülő ifjúságnak boldogítására lehessen. Csak még egy év vala hátra, de a boldogító munka bevégezte előtt, ereje megtört. Temetése folyó év augusztus 5-én d. u. 5 órakor történik a róm. kath. egyház szertartása szerint a szülőknek alsómalomutcai lakásából; lelkéért az engesztelő szent mise augusztus 6-án tartatik a plebánia templomában. Az örök világosság fényeskedjék neki! Székely-Udvarhely, 1900. augusztus 4. Vass János, Ágotha Anna, szülői. Anna, Jula, Margit testvérei.

A székelykiállítás bezárása. Marosvásárhelyről írják, hogy a székely kiállítást a múlt vasárnap délután zárták be. A kiállítás igen gazdag volt és a székely iparkamara létesítette kizárólag azokból az iparcikkekéből, a melyek a Székelyföld saját termékei. A kiállítást Hegedüs Sándor miniszter nyitotta meg s a megnyitás óta, helyből és messze vidékről igen sokan látogatták.

Lentermelés vármegyénkben. Az iparfejlesztő bizottság a gazdasági egyesülettel kapcsolatosan, mozgalmat indított a lentermelés érdekében. Tudva, levőleg ezelőtt évtizedekkel a vármegye lakossága nagyobb mértékben üzte a len- és kendertermelést s a székely asszonyok házilag állították elő a len- és kender-szöveteket, úgy, hogy a hirneves székely szötte nagy forgalomnak és kedveltségnek örvendett, a finomabb len-szöveteket pedig messzeföldre is elvitték és elarusították. Az utóbbi évtized alatt azonban ez a házi ipar úgy szólván teljesen kipusztult a székelyföld e megyéjéből, beláthatatlan kárára a szegény székely népnek. A házaló osztrák gyárosok rongy szövetei tolakodtak be ide, s olcsóságukkal lehetetlenné tették a konkurencziát. Dicséretre méltó tehát a megyei iparfejlesztő bizottság mozgalma, melynek sikere kitűnő jövedelmező forrást adhat a nyomorgó székelyeknek. *Hollaki* Arthur főispán áll akció élén, a ki a járási főszolgabírók révén föl-szólította a székely gazdákat, hogy ingyen lenmagért folyamodjanak és a bevendő területet jelentsék be. Ez évben is már kitűnő eredménnyel termeltek lent, átlag katasztrális holdankint 100—130 korona tiszta nyereséggel. Ha több termelő lesz, szövetkezetet alapítanak és gyárat építenek a len földolgozására, melynek támogatását megígérte *Darányi* földművelésügyi miniszter is.

A katolikus emlék. A felsőpiactéren, a mileniumi szentév alkalmából felállítandó katolikus-emlék tervezetét, — melyet mint már említettünk *Harmath* Ödön szakiskolai tanár tervezett, — a szobor-bizottság elfogadta. *Harmath* most a szobrot fél-nagyságban mintázza, a mely után az még az őszszel kifaragás alá kerül, melyet szintén tervezője fog végezni.

Elgázolt ember. — **A részegség netovábbja.** Mint minden változásokkal járó lelkiállapotnak, úgy természetesen a márnak is bizonyos fokait lehet megkülönböztetni. Beszédes tanu erre a régi latin hagyomány, mely boros-pincékben virágosodott ki s mely velős rövidséggel a részegség három fő frázisát így csoportosítja: fideliter, krudeliter, totaliter. A ma divatos megkülönböztetés a finom szalonspicczet élénk ellentétbe állítja azzal az állapottal, amikor azt mondják az ivóra: úgy berugott, mint az öregágyu. Az asztalalívás nemes versenye való-ságos hőstetteket mutathat már föl, és általánosan ösmeretes a szólásforma, a melylyel a végképpen elkészült pajtás fölött bizonyos megvetéssel mondják ki a szentenciát a helyöket még vitézül megálló cimborák: meghalt... Az az állapot, a mikor már az emlékezőtehetség beszűnteti a működését, a totaliter szélsőséges körébe esik, alig lehet azonban meghatározni, mely osztályba tartozik az ittaság ama foka, hol maga az akaróképeség jelenti be a sztrájkot. Erre vonatkozólag itt, minálunk azt tartják, hogy nem az a részeg ember, a ki az uton reája robogó kocsiját elöl menekülni tud, hanem az az igazi részeg ember, a ki a kocsiuton fekvő lábát sem bírja elvonni a kerekek alól... Most azonban ezen a téren olyan rekordot ért el egy professzionátus iszákos, mely az összes eddigi részegségeket messze fölulmulja s méltán bámulatra ragadhatja a legtapszaltabb korhelyeket is. A napokban történt, hogy egy földbirtokos kocsijával elgázolt egy hatalmasan berugott

napszámot. A kocsikerekek a derekán szaladtak keresztül s a súlyosan sérült atyafit a község házához vitték, hol a járás orvosa vette ápolás alá. Másnap, a kihallgatása alkalmával a formai kérdések során azt a kérdést tette föl neki az előjáró, miből származott a sérülése? Mire a katzenjammeros beteg a fájó oldalát tapogatva így válaszolt:

— Bizonyosan nagyot emeltem tegnap, s az erőlködés közben megroppant a derekam...

Az adófizetés szigorítása. A pénzügyminiszter egy körrendeletben felhívta a napokban a közigazgatási bizottságokat, hogy a kincstári adóhátrálékosokat befizetésre szorítsák. Elrendeli egyszersmind a pénzügyminiszter a pénzügyigazgatónak, hogy a hatalmukban levő minden törvényes eszközzel — személyválogatás nélkül — ezeknek az adóknak behajtását sürgessék, mert, — mint leiratának egy pontjában jelzi, — a beállott takarás módott adot a szegényebb sorsuaknak is, hogy szerzett terményeikből a nélkül, hogy családjaik megéreznék, könnyen befizethetik hátrálékaikat.

Véres kardpárbaj volt tegnap reggel a Budvár-hegy egyik tisztásán *L. K.* és *L. M.* között, a melyet kétszeri golyóváltás előzött meg. A felek rajta vezényszóra hevesen csaptak össze, s daczára az izgatott verekedésnek, sebesülés az első felállításnál nem történt. A másodszori felállításnál *L. K.* ellenfelét egy hatalmas kvárt vágással a bal vállán megsebesítette, a mely után az orvosok véleménye alapján a segédek a harcoképtelenséget konstatálták. A felek nem békültek ki. A párbajra okot családi ügyek szolgáltatottak.

Tűz Oroszhegy községben. Oroszhegy községben m. hó 29-én, vasárnap délelőtt óriási tűzvész pusztított, amelynek csaknema az egész község áldozata lehetett volna. A tűz vasárnap délelőtt tizenegy óra tájban ütött ki, s csak késő estére sikerült lokálizálása, a mely idő alatt 52 gazda összes épülete a földszinreig leégett. A kár meghaladja a 60,000 koronát, a melyből alig egy néhány száz korona térül meg a biztosítás útján. A tűz gondatlanságból került ki, amennyiben gyufával játszó gyermekek voltak okozói. A helyszínén *Dr. Damokos* alispán *Dr. Demeter* fő- és *Szabó* szolgabírók is megjelentek s az oltásnál különösen *Szent Király* község tűzoltói viselték magukat dicséretesen. *Damokos* alispán a leégett részére táviratilag kért segélyt a belügyminisztertől, aki 580 koronát, szintén táviratilag utalt ki. Különben a gyűjtés megyeszerte már megindult s a károsultakat minden felülről természetbeni segélylyel látják el. Nem felel meg a tényállásának az a rossz akaratú tendencia — a mely a fővárosi lapokban jelent meg, — hogy a község lakossága iszákos állapotban volt s nem akart az oltásban részt venni.

Sz. Kereszturi nyári táncmulatság. A székelykereszturi „Jóteknő Nőegyesület” saját pénztára javára, f. hó 11-ikén, esősidőben is, a *Walter*-féle „Korona-szálló” kertjében zártkörű nyári táncmulatságot rendez Belépő díj; személyenként 1 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad a Nőegyesület. A mulatság kezdete d. u. 6 órakor.

A székely kérdés. *Hegedüs* miniszter erdélyi utja újból időszertűvé tette a székely kérdést. A bajnak egyik főoka a birtokok szertelen fölaprózása: a székely, nehogy megcsalódjék, többnyire minden osztály alá eső darabot annyi részre hasít, a hány osztó fél van. S csak utóbbi időben, miután már a darabolás csaknem lehetetlen, kezdődött a darabszám szerinti osztálykiegyenlítés sorshuzás alapján. A földbirtokok elaprózása 1848-on innen különösen fokozódott az által, hogy az örökösödési jog a leánygyermekre is kiterjesztett s a szabad adás-vevés minden korlátai ledöntettek. Míg a birtokeladásnál az atyafiak előjoga volt a vételre, addig a mai szét-darabolás kétségkívül korlátozva volt. De ma már a végletekbe megy!... Innét van a Székelyföldön sürűn látható 4—5 holdos birtokocskák.

Lövés az ablakon át. Héjjasfalváról jelentik lapunknak, hogy ott péntek este kevéssel 10 óra után merényletet követtek el *Erős* Antal községi bíró ellen. A bíró, aki több, mint 15 év óta áll a falu élén, éppen leakart feküdni, amikor az ablaka alatt a szabadban két lövés dördült el egymásután s az ablaktábla csörömpölve hullott ki a rájárából. Az egyik lövés messze járt a bírótól, de a másik lövés közvetlen dereka mellett furódott a falba. A merénylőt nyomozzák. Az eset nagy felháborodást és megbotránkozást okozott az egész környéken.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok nem adatnak vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.

N. K. H. Levelét figyelmesen olvastuk át és ha cikkét nem is közöljük itten, annak oka abban rejlik, hogy azon akkora javítást kellene eszközölnünk, hogy jóval kisebb fáradsággal újat írhatnánk helyette. Tény az, hogy iparosaink, az iparos osztály helyzete tartatatlán rosza a kétségbeesésig.

A ki figyelemmel kíséri egyes tagjait, elszomorodva látja, mint megy tönkre igen sok szorgalmas, tehetséges ember, mint küzd a megélhetésért a másik rész és iparosaink 80%-ának élete nem egyéb, mint tengődés. És hány jut oda egy élet fáradhatatlan munkája után, hogy a midőn gondtalan kényelmes életre volna szüksége, el kell vesztie nevét, függetlenségét s felesége vagy hozzátartozói firmája alatt folytassa tovább a küzdelmet.

És miért? Talán Magyarország nem bírná munkával eltartani, eltartani iparosait? Korántsem. Hiszen hazánkban az ipar most kezd fejlődésnek indulni, a mit iparosaink előállítanak, még a szükségletnek sem volna elég, ha a nagy közönség pártolná a hazai ipart, ha nem állítaná előtérbe a külföldet a hazával szemben.

Iparosaink megöli első sorban a törvényhozók, a kik Isten tudja miféle érdekből rázudították az idegent. Nézzünk meg akár miféle iparágat. Czipészeinket, a mödlingi, carlsbadi czipőgyárak, szövetgyárainkat a brüni, szömestereinket a bécsi, kalapos, lakatos és más iparosainkat a bécsi, prágai s más osztrák és német, meg cseh gyárak szoritják le s míg ezek, — mint már sokszor bebizonyult — tákolt fércz munkáik után nemzetünk filléreiből gazdagodnak, addig a mi iparosaink jobb készítésű munkájuk mellett tönkre mennek.

Nem vagyunk feltétlen ellenségei a gyáraknak, de ha már a gyári ipart kell pártolni és terjeszteni, úgy legfőbb föladat magyar gyári ipart teremteni.

A törvényhozás első feladata, hogy elzárja a vámsorompókat, a lehetőség határai között gyárakat létesítsen, de a társadalom többi tényező is elő kell segítsék az államot.

Nagy nyomorusága iparosainknak az ugynevezett szabad ipar, meg a tanonc rendszer, Megengedi a törvény, hogy valaki ipart folytasson a nélkül, hogy tanulta volna s dolgoztasson annyi tanoncczal, a mennyivel akar. Mit eredményez ez? Azt, hogy vannak különösen a nemzetiségek egyik fajtajából emberek, a kik egyszerre 3—4 féle mesterségnek vágnak neki, természetesen egyhez sem értenek, mindenikben tartanak egy segédet és mellette 2—3 tanoncot, bele kontárkodnak mindenikbe, dolgoznak potom áron, persze rosszul.

Nagy istenverése még a rab munka is, melylyel épp jelen számunk első cikkében foglalkozunk.

Azonban most, hogy *Hegedüs* miniszter ilyen közvetlenül szerzett tapasztalatokat s ez ügyben már meg is tette az első lépést, lehet reményünk arra, hogy sok vadkinövés fog, ha egyelőre nem is gyökeresen kiirtatni, de minden esetre orvosoltatni.

T. J. H. Azt a bizonyos, és abban az esetben komikus magyarázatot, a melyet ott olvastunk, bővebben megkapja *Milkó J.*: *Uri emberek* cz. könyvében, mivel az onnan lett kiírva. Mindenesetre szánandó az ilyen irodalmi erőlködés, a mikor mindenki igen jól tudja, ha csak egy pár szót is váltott az illetővel, hogy milyen szellemi szegénységben leledzik, s az pedig már aztán éppen nevelés, hogy az ilyen szomorú alakok akarnak adni irodalomtól oktatást, társadalmi konvencziókból rendreutasítást.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

Nyilttér.*

Előre kijelentem, hogy elvem nem a személyeskedés és nem feltűnési viselkedésből írom e sorokat, hanem az elkerekedés tör ki belőlem, és a többi munkatársaimból.

Ugyanis a Székely Udvarhely című lap 30-ik számában Szocialista titkos gyűlés czímen egy újdonság jelent meg, a melyben el van mondva, hogy városunkban a *Biró*-féle vendéglőben szocialista előértekezlete volt a múlt számában említett segesvári nyilvános népgyűlésnek, melyet akkor nem tartottak meg. Továbbá kifogásolja a pünköszt ünnepén Brassóban tartott erdélyrészi szocialista kongresszust, a hol a bizalmi férfiakat választották meg, köztük *Schubert* János pékmestert, a ki — úgy írja — minden lelki furdalás nélkül a nem szocialistáktól zsebre rakja a zsemle és kifliket a fillérekért és hála fejében hinti a bolond maszlagot a könnyen hívők között, azokkal együtt, akik mások becsületes munkával szerzett vagyona áhitoznak ingyen, dolog nélkül, naplopásért. Továbbá, hogy egy *Knaler* Győző megválasztott szocialista titkár csavargó szintén bolondította a munkásokat. Nohát erre vagyok bátor a t. cikkíró urnak egy néhány sorban válaszolni. Nem akarok én Önnel vitába ereszkedni, hiszen én egy szerény munkás vagyok, ön meg egy jeles „journalista”, de még sem hagyhatom el, hogy az ön ferde nézeteit ki ne igazítsam, mert megvagyok győződve, hogy ha ön t. cikkíró ur olvasgatna, nem így írta.

Azt írja ön, hogy *Schubert* János pékmester a nem szocialistáktól zsebre vágja a filléreket? Hát mondja csak kérem, azt akarná ön, hogy a nem szocialistáknak ingyen adja a kiflit meg a zsemlet, hogy ezzel szerezzen elvtársakat? Azt hiszem, ha így volna, ön lenne az első elvtárs! Hanem ezt a kérdést el akarom ejteni, mivel az olyan valami, hogy egy kevésbé művelt ember is nyugodtan rámondhatja, hogy ön mennyire sötétországbeli benszlött.

De azt kérdelem én öntől, hogy képes olyant mondani, hogy a szocialisták másnak becsületesen szerzett vagyonára áhitoznak? Én nem értem, hogy a 20-dik század cikkírói között akadhat ennyire tájékozatlan ember, és bizony nagyon szomorú dolog volna az, ha ismétlődne, amely esetben a hírlapirodalom nem ért volna el bizonyos reformokat. Azonban tudatlanságáért nem akarom sérteni, mint a hogy ön tette abban a kérdéses cikkben, amidőn a becsületes munkást, aki teljes

* E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.

életét munka mellett tölti el, csavargónak nevezi, akkor, amikor a szocialisztikus elv azon elv, hogy éppen az ilyen individuumokat akarja kiszorítani a társadalomból. Bizony, ha ön csak egy kevéssel olvasgatna többet, megtanulhatná azt, így azonban nem lehet kívánni, hogy egy számár travitát énekeljen. Továbbá kéri a rendőrség figyelmét. Itt már csakugyan az ember megütközik, hogy hogyan képes egy lapnak — ha mindjárt a Sz-Udvarhely is az — egy olyan végtelenül közönséges gondolkozású ember lehessen a tudósítója? A szocialisták bizonyára a törvény keretén belül cselekszenek és csak azt követelik, amit a törvény már megadott. Így tehát azt mondom önnek, hogy impertinensül hazudik akkor, amidőn azt írja, hogy a szocialistáknak titkos gyűlésük lett volna, mert ha azok gyűlészni akarnak, úgy az elírt törvény szerint bejelentik

Knaler Győző barátom az ellene elkövetett rágalmakért törvényesen szerez magának elégtételt. Addig tehát, amíg e sértéseket vissza nem vonja, — ön nem ember. Forduljon nemzetgazdászokhoz, vagy nagy politikusokhoz, olvassa Bébelt, vagy egyéb olyan könyveket, a melyek e kérdésekkel foglalkoznak, és úgy akkor nem válik szégyenére e városnak bárgyú felfogású tudósításával.

Székely-Udvarhely, 1900. augusztus 3.

Rusz Gergely.

2980—1900. székely-
tlkvi.

Hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Nagy F. András orozsageyi lakos végrehajthatónak Menyhárt Imre és Gergely Péter szenttamási lakos végrehajtható szenedd ellen 100 kor. s jár. kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a szenttamási 13. sz. tjkvben 1/5-öd részben alperes Menyhárt Imre, 1/5-öd részben társtulajdonos Menyhárt Ferencz, 1/5-öd részben Menyhárt Péter és 2/5-öd részben Menyhárt Ignác névre irt A + 15. hrsz. fekvő 6 korona, 64., 65. 326 kor., 69. 10 kor., 131 8 kor., 140. 10 kor., 179/2. 4 kor., 213. 10 kor., 251. 6 kor., 271. 20 kor., 294. 2 kor., 313. 8 kor., 316. 12 kor., 355. 38 kor., 368. 4 kor., 385. 13 kor., 395. 14 kor., 433., 434. 18 kor., 479. 8 kor., 493/1. 4 kor., 494/2. 6 kor., 502., 503/1. 12 kor., 524. 4 kor., 540. 6 kor., 556/1. 6 kor., 576. 4 kor., 615. 14 kor., 625. 10 kor., 674. 8 kor., 700. 18 kor., 724. 6 kor., 730. 4 kor., 748/2. 4 kor., 804. 2 kor., 828. 4 kor., 844. 8 kor., 855. 12 kor., 886. 6 kor., 899. 8 kor., 1090. 24 kor., 1121., 1123., 18 kor., 1130. 4 kor., 1153. 4 kor., 1184/1. 6 kor., 1198/1. 1 kor., 1221. 6 kor., 1223. 4 kor., 1278. 44 kor., 1381. 6 kor., 1384. 8 kor., 1396/2. hrsz. fekvő 2 kor.; továbbá a szenttamási I. r. 31. sz. tjkvben Gergely Péter névre irt A + 47., 48. hrsz. 344. kor., 171. 10 kor., 194., 195., 196. 12 kor., 203/2, 28 kor., 247. 16 kor., 353. 4 kor., 386/1. 20 kor., 486. 4 kor., 509/2. 4 kor., 519/1. 2 kor., 523. 2 kor., 634/2. 14 kor., 637/2. 4 kor., 644/2. 6 kor., 649/1. 16 kor., 681/1. 2 kor., 950. 20 kor., 1084/1. 10 kor., 1161. 2 kor., 1194. 6 kor., 1222. 4 kor., 1276. 16 kor., 1284. és 1286. 24 kor., 1320. hrszám 20 kor. és pedig ezen 31. sz. tjkvbeni fekvőkre C. 1. alatt Ferencz Antal javára bekebelezett haszonélvezet fentartásával szt.-tamási 37. sz. tjkvben + 1. rsz. fekvőből Gergely Péter jutaléka 2 kor., szt.-tamási II. r. 7. sz. tjkvben + 1. rsz. fekvő 20 kor. kikiáltási árban a C. 1. al. haszonélvezet sérelme nélkül a II. 35. sz. tjkvben A + 1—2 sor közből B. 123. al.,

Gergely Péter jutaléka 4 kor. kikiáltási árban a Ferencz Antal javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával, és pedig a 13. tjkvi fekvők az 1881. évi LX. t.-cz. 156. § értelmében az 1900. évi aug. hó 24. napján d. e. 9 órakor Szent-Tamás község házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek elfognak adatni.

A venni szándékozók a becsárnak 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban kötelesek a kikiáltott kezéhez letenni.

Az árverés további feltétele a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hivatalnál tekinthetők meg.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Sz.-Udvarhely, 1900. évi május 17-én.

Demény,
kir. tvszéki egyes bíró.

Hirdetmény.

A Huszár Lotti és Huszár Lujza tulajdonát képező Kossuthutezai Huszártelek eladó. Értekezhetni Dr. Lukácsffy István ügyvéd irodájában.

Egy alig használt, kitünő szerkesztű valódi angol Helical Premier Bicsikli eladó. — Csim e lap kiadóhivatalában megtudható.

Hirdetési bélyeget f. hó 1-étől kezdve az egyes hírlapi hirdetések, falragaszok után nem kell fizetni. Ez a nagy bélyegdíj volt az oka annak, hogy a közönségnél a hirdetés nem vált szokássá. Ezzel az ipari és kereskedelmi hirdetés céljaira felszabadult teljesen a publicitásnak hatalmas ereje, a mely megbecsülhetetlen szolgálatot tesz minden vállalkozónak. Az utcai hirdetések, falragaszok és reklámcsédulák után darabonként járó 2 és 4 filléres bélyegdíjak is el lettek törölve. Ajánljuk lapunk hirdetési rovatát, ugyszintén könyvnyomdáinkat izléses kiállítású falragaszok, reklámcsédulák elkészítésére a nagyközönség b. figyelmébe. Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely.

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közönségnél, oszónál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; f o r a k t á r: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter özégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.

M. kir. államvasúttak.

Nyári menetrend.

Érvényes 1900. május 1-étől.

V.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.		V.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.
715			300	ind. Székely-Udvarhely ér.	159			620
731			316	Bikafalva	140			601
743			329	Bögöz	127			547
807			354	N.-Galambfalva	110			530
823			411	Bethfalva	1241			501
831			421	Székely-keresztur	1232			453
848			438	Ujszékely	1203			429
902			454	érk. Héjjasfalva ind.	1148			414
209			1025	Brassó		209	800	
921			504	ind. Héjjasfalva ér.		1112	403	
951	553	1140	532	Segesvár		1053	340	
	654	101		érk. K.-Kapus ind.		945	213	
		419		N.-Szeben				
	656	125		ind. K.-Kapus ér.		943	158	
	849	433		érk. Kocsárd ind.		752	1054	
		1030		M.-Vásárhely		1030	115	
	854	443		ind. Kocsárd ér.		750	1042	
	1046	645		Kolozsvár		555	833	
	231	1117		Nagy-Várad		211	342	
	750	620		érk. Budapest ind.		915	830	

Az indulási és érkezési idők középeurópai időre vonatkoznak.
Az éjjeli idő esti 600 órától reggeli 550 perczig, a perczeket jelző számjegyek aláhúzásával vannak kitüntetve.
Utánnyomat nem díjaztatik.

Csak nőket érdekelhet e szenzációs felfedezés!

„Afroditin”

mellszépítő, a háremhölgyek csodahatású laurus-írja, mely visszavarázsolja a női kebel elvesztett ifjui üdeségét, ruganyos teltségét. A testbört bársony-lágyságúvá és selyemfényűvé varázsolja. Ezen csodahatású ír gyógynövényekből készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással 4 korona. Törvényesen védve. A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a

„Stearoptinum” laboratoriumában: Budapest, VII. kerület, Mexikói-út 88. szám.

„STEAROPTINUM” (Olaj-sebtapasz) Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zúzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezességet vállal, a mi ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum” laboratoriuma. A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum” laboratoriumában

Budapest, VII. ker., Mexikói-út 88. II. 25.